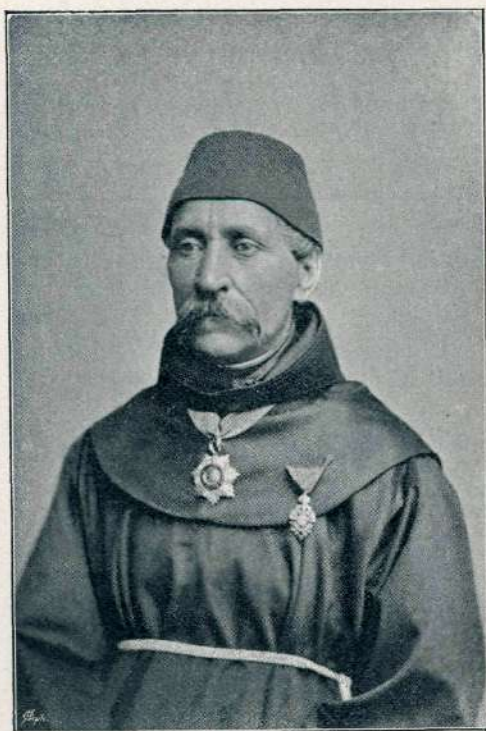

čalo v Sofiji, Zagreb, Beligrad, Ljubljana in Sofija so si podali roke in se objeli po svojih umetnikih. Toplo smo pozdravili oni dan, ko so zastopniki bolgarske, srbske, hrvaške in slovenske umetnosti sklenili v skupni seji že znano resolucijo in ko so osnovali svoje skupno društvo „Lada“. — Zelo lepe besede, toda...

☪

Fra Grgo Martić.

V Kreševu je umrl največji bosenski pesnik, eden prvih epikov — fra Grgo Martić, dne 30. avgusta. „Dom in Svet“ je obširno pisal o njem l. 1895. ob njegovi mašniški petdesetletnici. Takrat se je pokazalo, da ga slavi ves slovanski svet, posebno pa

Fra Grgo Martić
v moški dobi.

hrvaški narod, kateremu je ustvaril tako krasne pesniške umotvore. Zato ne ponavljamo danes njegovega življenjepisa, ampak omenjamo le nekaj podatkov še iz njegovega življenja.

Fra Grgo je bil najpopularnejši mož v Bosni, najzvestejši prijatelj in branitelj bedne raje pod turškim jarmom, za katero je večkrat postavil v nevarnost tudi svoje življenje, zlasti pod strahovitim bosenskim vezirom Omer-pašo. Cenili in ljubili so ga vsi — bogataši in siromaki, katoličani, pravoslavni, judje in mohamedanci. Ni bilo kraja v Bosni, kjer bi ne bili poznali fra Grge.

Martić je mnogo peval, a vsa njegova dela daleč nadkriljujejo „Osvetnici“. Ti so zlati venec Martičeve

poezije, d'ka hrvaške književnosti in važen kulturno-zgodovinski spomenik bosenski. V „Osvetnikih“ tuguje s svojim narodom in upa boljše bodočnosti. Jezik mu je bogat in bujen, slog dovršen in gladek, domišljija živahna in polna poezije. Vse trpljenje bosenskega naroda je izlil v svoje divne stihe, ki tekó tako gladko in dovršeno v širokem, veličastnem epičnem tonu, da se dajo postaviti na stran Homerjevim.

Na starost je živel Martić v samostanu Kreševu, na svojem ljubem domu, kjer je speval toliko krasnih pesmi.

V visoki starosti triinosemdesetih let je začel vidno hirati. Samostanski bratje so mu stregli in varovali njegovo dragoceno življenje z vso skrbnostjo, dokler ni izdihnil v njihovi sredi. Današnji čas sicer nima veselja do resne epične poezije, a Martičeve pesmi so si pridobile splošno priznanje. Bosna bo vedno ponosna na tega svojega velikega sina. Slika str. 633. je delo hrvaškega slikarja Iv. Tišova in nam kaže Martića kot starca, še vedno krepkega in duhovitega. Ohranil si je jasnega duha do zadnjega in peval vznesene pesmi še v pozni starosti.

☪

Ilarijon Ruvarac. 21. avgusta je umrl v Fruški Gori, v samostanu Grgetegu, Il. Ruvarac, odličen srbski zgodovinar. Ruvarac je oče in začetnik prave srbske zgodovine. Pri svoji pisateljski delavnosti se je opiral na kritično proučevanje zgodovinskih dejstev in virov in s tem je mnogo popravil trditve ne le dosedanjih srbskih zgodovinarjev, ampak tudi svojih sovrstnikov. Tako je popravil srbsko zgodovino o carju Lazarju, o Uroševi smrti, o suženjstvu Črnogore v XVII. in XVIII. stoletju, o Jurju Brankoviću itd. Zapustil je dolgo vrsto zgodovinskih monografij in razprav in pripravljane študije k veliki zgodovinski geografiji srbski.

Bulharsko slovom i obrazem. (Bolgarsko v besedi in podobi). Tako se bode imenovalo češko delo, ki ga bode o Bolgarski izdal znani bolgarofil, češki pisatelj in odvetnik, dr. Alfred Rudolf. Pisatelj dr. Rudolf je bil nedavno v Sofiji, da bi pridobil za sotrudnike tudi bolgarske književnike. G. Rudolf je častni ud „Slavjanskega blagotvorniteljnega društva v Sofii“ in društva „Čeh“ v Sofiji. Dr. Rudolf je že prevel več bolgarskih romanov na češki jezik za knjižnico „Bulharská knihovna“, ki izhaja v Pragi.

Slovaki v Ameriki. Slovakom v Ameriki se v narodnem pogledu bolje godi nego v domovini. Slovaške „Nar. Noviny“ so nedavno objavile dopis iz Amerike, v katerem dopisnik opisuje narodno življenje ameriških Slovakov s temi-le besedami: „Mi ameriški Slovaki to leto moremo imenovati leto zborovanja. Že meseca marca je v mestu Passaie, N. J., zborovalo društvo slovaške mladine „Telocvičná Slovenská Jednota Sokol“. Ker to društvo ni imelo dozaj svojega lastnega glasila, sklenilo se je, ga izdajati.